

İki farklı Mehmet Akif

Akif Emre, 29 Aralık 2016

<http://www.yenisafak.com/yazarlar/akifemre/iki-farkli-mehmet-akif-2035205>

Mehmet Akif'in vefatının sekseninci yılında hala konuşulamayan, anlaşılamayan yanları var. Şiirinden taşan heyecanı, ıstırabı, vicdanı ile bir milletin tüm yaşadıklarını, bir imparatorluğun dağılışını, bir ümmetin perişanlığını şahsında aksettirmiş gibiydi. Arabistan çöllerinden Berlin'e, Viyana'ya uzanan koşturmacasında son bir hamle ile yıkılışı durdurmanın derdindeydi. Diğer tarafta bin bir türden sosyal yaranın bünyede açtığı yaralara parmak basarken coşkulu bir imanla İslam'ın yurdunu kurtarma derdindeydi... Aynı heyecan ve öfkeyle gördüğü olumsuzlukları da eleştirmekten geri durmadı.

Aslında Mehmet Akif, dönemin tüm aydınlarında görülen Batı ile hesaplaşma, gelişme, medeniyet gibi meselelere kafa yoran toplumsal ilgileri öne çıkan bir şair. Klasik İslamcı düşünürlerin mesele olarak kafa yordukları tüm konuları onda görmek mümkün. İttihad-ı İslam en büyük idealleridir. Milliyetçilik fikri parçalayıcı ve dağıtııcıdır, İslam vahdetiyle bağdaşmaz.

Said Halim Paşa'da olduğu gibi toplumsal, kültürel anlamda Batı ile hesaplaşır, farklı bir medeniyetin çocukları olduğumuzun altını çizer... Siyaset konusunda mevcut durumdan rahatsız ama Batı siyaset düşüncesinden de etkilendikleri açıktır. En azından mevcut siyasal durumdan hoşnut değildir.

Milli Mücadele'ye İslamcı bir şair, münevver, hatip olarak katılırken İstanbul'la arasındaki mesafenin de etkisi vardır muhakkak. İttihad-ı İslam fikrini savunan biri İslamcının cumhuriyet seçkinleri ve uygulamaları ile barışık olmayacağı çok açıktır. Hele Akif gibi hayatını hak bildiği davaya adanmış biri için.

Cumhuriyet sonrası iki farklı Mehmet Akif vardır; milli şair ve İslam şairi ...

Yeni yönetimin 'milli şairi'dir. İstiklal Marşı'nın şairi olmakla sınırlı bir payedir bu. İslam şairi olarak kaleme aldığı İstiklal Marşı onu sadece milli şair olmakla sınırlamıştır.

Milli şairin İstiklal Marşı'na anlam kattığı İslami boyut, cumhuriyet elitlerinin de doğrudan reddetmediği bir dindir. Toplumsal birliği sağlayacak bir çimento olarak kabul gören bir din anlayışıdır bu. Siyasi ve toplumsal hayatı şekillendirmeyen, etkilemeyen, bireyselleştirilmiş, uzlete çekilmiş ama ortak ulusal kimlik olarak toplumu bir arada tutmayı sağlayacak bir dinle sınırlandırılmıştır.

İslam şairi Mehmet Akif ise sürgündedir.

İstiklal Marşı'ndaki ruhu da mündemiç olan İslam şairi Mehmet Akif'e yeni dönemde yer yoktur. Milli Mücadele'ye destek veren, İstiklal Marşı'nı yazan tarafı öne çıkarılmış ama tüm bunları kuşatan İslam şairi olarak Mehmet Akif sürgündedir.

Belki, açıktan İslam kimliğine hücum edilmez, zaman zaman İslamcı şair olarak Müslüman halkın gözünde marjinalleştirilmeye çalışılır. Evet samimi bir Müslüman kimliği içinde İslamcı düşünce ve idealleri savunduğu doğrudur. Ancak bu, toplum nezdinde onu resmi olarak itibarsızlaştırmanın, ötekileştirmenin kurnazca bir yöntemi olarak kullanılacaktır. Batılı ve modern anlamda yeni bir ulus, yeni bir medeniyetin inşa edildiği bir devirde İslamcılık elbette marjinal hatta kriminalize edilmesi gereken bir şeydi. Milli şair ile İslam şairliği arasındaki fark bu şekilde ortaya konacaktır.

Mısır'da geçirdiği sürgün yıllarındaki suskunluğu ile de dikkat çekecektir. Milli Mücadele öncesi yönetime, saltanata karşı kükreyen bir şair kendini sürgüne çıkmaya zorlayan uygulamalara neden sessiz kalmıştı? Bu durum ne mizacına uygun ne de bulunduğu şartlarla açıklanabilir değildir.

Pek çok yönden bu hal açıklanabilir. Mısır günlerinde adeta bir itiraf gibi yaptığı izah beni derinden etkilemiştir.

Kendisi de bir sürgün olan son Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi'nin oğlu İbrahim Sabri Bey Mehmet Akif'e, Türkiye'de yaşananlara karşı neden sessiz kaldığını sorar.

Cevabı çaresizlikle beraber yaşadığı travmayı apaçık ortaya kor: "İbrahim Bey, ben yalan söylemem; Allah'ım şahittir yemin de etmem. Yeminim olsun ki mecalim kalmadı; kendimi toparlayamıyorum. Bu yapılanlar bana çok ağır geldi. Perişanlığımın derecesini size şöyle anlatayım: Secde-i sehivsiz namaz kılamaz oldum. Yahu namazda dalıp gidiyorum. Zihnim öyle perişan".

Milli şair olarak resmen itibarlı, İslam şairi olarak sürgünde perişan. Bu ifade aynı zamanda bir milletin de halini resmeder.